

Sygn. akt II Ns 18/15

POSTANOWIENIE

Dnia 28 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie II Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSR (del) Magdalena Antosiewicz
Protokolant:	Natalia Koziół

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2015 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z wniosku G. B. (1)

z udziałem P. L., T. S., (...) sp. z o.o. w W.

protestu złożonego w trybie art. 111 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. kodeks wyborczy

postanawia:

1. oddalić wniosek;
2. zasądzić od G. B. (1) na rzecz T. S. kwotę 1320 (tysiąc trzysta dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt II Ns 18/15

UZASADNIENIE

Wnioskodawca G. B. (1) we wniosku, który wpłynął do Sądu w dniu 27 kwietnia 2015r., o godzinie 13.10, wniósł na podstawie art. 111 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy o:

- 1) zakazanie uczestnikom postępowania P. L. (autorowi), T. S. – redaktorowi naczelnemu Gazety (...), (...) sp. z o.o. w W. rozpowszechniania w Gazecie (...) w artykule P. L. pt. (...) stanowiącym formę prowadzenia agitacji wyborczej, nieprawdziwych informacji, jakoby G. B. (1) głosił poglądy pożądane z punktu widzenia W. P., prezentuje postawę najbardziej prorosyjskiego polskiego polityka w sprawach zagranicznych, prezentuje postawę użyteczną z punktu widzenia Rosji.
- 2) nakazanie sprostowania nieprawdziwych informacji opisanych w punkcie 1 oraz przeproszenia wnioskodawcy za naruszenia jego dóbr osobistych, w postaci jego czci i dobrego imienia, poprzez publikację na pierwszej stronie Gazety (...), w ramce o wielkości ¼ strony, standardową wielkością liter, czcionką koloru czarnego na białym tle, oświadczenia o następującej treści: Gazeta (...), P. L., T. S. oraz (...) przepraszają pana G. B. (1), kandydata na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, za podanie w artykule pt. (...) opublikowanego w Gazecie (...) w dniu 22 kwietnia 2015r. nieprawdziwych informacji, jakoby pan G. B. (1) głosił poglądy pożądane z punktu widzenia W. P., prezentował postawę najbardziej prorosyjskiego polityka w sprawach zagranicznych, prezentował postawę użyteczną z punktu widzenia Rosji.”
- 3) nakazanie uczestnikom wpłacenie solidarnie kwoty 10.000 zł na rzecz organizacji (...) do życia z siedzibą w W..

4) zasądzenie od uczestników na rzecz wnioskodawcy solidarnie zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu wnioskodawca wskazał, że w czasie obecnie trwającej kampanii wyborczej jest kandydatem na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. W tygodniku Gazeta (...) w dniu 22 kwietnia 2015r. ukazał się artykuł, autorstwa P. L., pozostający w wyraźnym związku z trwającą kampanią wyborczą i stanowiący agitację wyborczą. Artykuł dotyczy wnioskodawcy i fałszywie przypisuje jemu głoszenie poglądów, pożądaných przez W. P. bardziej niż linia Gazety (...) czy B. K.. Artykuł oczernia wnioskodawcę ponieważ kreuje jego wizerunek w sposób jednoznacznie negatywny w opinii potencjalnego elektoratu dla którego aktualna polityka Rosji jest niebezpieczna dla państwa Polskiego. Autor wybiórczo przedstawia niektóre z wielu wypowiedzi wnioskodawcy, wyrwane z kontekstu w celu potwierdzenia wymyślonej tezy o prorosyjskiej postawie G. B. (1). Kolejnym kłamstwem znajdującym się w artykule są poglądy wnioskodawcy na temat katastrofy smoleńskiej. P. L. zredukował całość poglądów wnioskodawcy tylko do niektórych wypowiedzi. W ten sposób uczestnik nie dochował rzetelności dziennikarskiej, gdyż uczestnik wypowiadał się wielokrotnie prezentując odmienne stanowisko w sprawie niż przypisane w artykule. Intencja wykreowania fałszywego wizerunku G. B. (1) jako polityka prorosyjskiego jest oczywista ze względu na przypisanie nieprawdziwej postawy wnioskodawcy w dziale (...)

T. S. w odpowiedzi na protest wyborczy wniósł o oddalenie i zasądzenie kosztów. Podniósł, iż żądanie protestu nie ma odzwierciedlenia w treści artykułu, jakoby G. B. (1) głosił poglądy pożądanę z punktu widzenia W. P., prezentuje postawę najbardziej prorosyjskiego polityka w sprawach zagranicznych, prezentuje postawę użyteczną z punktu widzenia interesów Rosji. Z ostrożności procesowej podniósł, iż kontestacja członkostwa polskiego w (...), krytyka zaangażowania się w sprawy Ukrainy, aprobata dla wjazdu do Polski (...) popieraných przez P. trudno uznać za postawę inną niż zbieżną z interesami P. i Rosji. Są to oceny z punktu widzenia linii programowej Gazety (...). Stanowisko G. B. (1) prezentowane jest sześciokrotnie, w tym cztery razy za pomocą cytatów. Tekst ma charakter publicystyczny, a autor odnosi się do tego co osoby pisane w artykule mówiły publicznie. Wszelkie stwierdzenia kontestowane przez G. B. (1) są ocenami autora ściśle opartymi o publiczne wypowiedzi G. B. (1) a nie informacjami kwalifikującymi się jako prawda-falsz.

Pełnomocnik uczestnika (...) sp. z o.o. w W. wniósł o oddalenie wniosku, podkreślając, iż kwestionowane elementy artykułu dotyczą ocen nie zaś informacji, które winny być przedmiotem postępowania w trybie wyborczym.

Uczestnik P. L. nie był obecny na rozprawie i nie zajął stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

G. B. (1) jest kandydatem na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w najbliższych wyborach prezydenckich, które mają się odbyć w dniu 10 maja 2015r. W tygodniku Gazeta (...) wydawanym przez (...) sp. z o.o. w W., którego redaktorem naczelnym jest T. S., w dniu 22 kwietnia 2015r. ukazał się artykuł pt. (...), autorstwa P. L.. W powyższym artykule została przedstawiona sprawa planowanego przejazdu przez teren Polski w dniu 27 kwietnia 2015r. grupy rosyjskich motocyklistów zwanej (...). Przejazd grupy (...) przez Polskę został nazwany rosyjską prowokacją. Autor w tekście artykułu zamieszcza rozważania na temat możliwego udaremnienia powyższej prowokacji przez np. zakaz wjazdu motocyklistów na teren Polski i możliwych skutków w przyszłości takowego przejazdu dla Polski, a także na temat tego któremu z polityków przedmiotowy przejazd posłuży do osiągnięcia celów politycznych w tym „załatwi reelekcję na prezydenta”. Nadto odwołuje się do ostatnich wyborów samorządowych, opisuje postawę W. W., który życzliwie odniósł się do przejazdu rosyjskich motocyklistów. Podkreślono, że wypowiedzi W. W. mają polityczny wydźwięk, gdyż jest on szefem sztabu wyborczego kandydata na prezydenta RP G. B. (1). Podkreślono, iż G. B. (1) od jakiegoś czasu głosi poglądy przeciwne poglądom L. K., poglądy, które są pożądanę z punktu widzenia linii P. bardziej niż linia Gazety (...) czy B. K.. Następnie zostały opisane poglądy G. B. (1), jako jednego z kandydatów na prezydenta w sprawie np. neutralności w wojnie Rosji z Ukrainą, obecności Polski w (...), autor zaznaczył ewoluowanie poglądów G. B. (1) ku postawie najbardziej prorosyjskiego polityka, przypomniał zdanie G. B. (1) na temat możliwej przyczyny katastrofy

Smoleńskiej. Autor publikacji przytoczył cytaty z wypowiedzi G. B. (1) i w podsumowaniu wskazał, iż z punktu widzenia Rosji postawa m.in. G. B. (1) jest użyteczna.

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie artykułu w Gazecie (...), potwierdzenia rejestracji G. B. (1) i jego komitetu wyborczego oraz przesłuchania wnioskodawcy.

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek nie był zasadny. Został złożony w trybie protestu wyborczego, na co powołał się sam wnioskodawca. Nie było sporne, że zakwestionowany artykuł autorstwa P. L., ukazał się w tygodniku Gazeta (...) w trakcie trwania kampanii wyborczej do wyborów prezydenckich na dzień 10 maja 2015 r.

Zgodnie z art. 111 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. 21, poz. 112 ze zm.), jeżeli rozpowszechniane, w tym również w prasie w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24, z późn. zm.), materiały wyborcze, w szczególności plakaty, ulotki i hasła, a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej, zawierają informacje nieprawdziwe, kandydat lub pełnomocnik wyborczy zainteresowanego komitetu wyborczego ma prawo wnieść do sądu okręgowego wniosek o wydanie orzeczenia:

- 1) zakazu rozpowszechniania takich informacji;
- 2) przypadku materiałów wyborczych zawierających takie informacje;
- 3) nakazania sprostowania takich informacji;
- 4) nakazania publikacji odpowiedzi na stwierdzenia naruszające dobra osobiste;
- 5) nakazania przeproszenia osoby, której dobra osobiste zostały naruszone;
- 6) nakazania uczestnikowi postępowania wpłacenia kwoty do 100.000 złotych na rzecz organizacji pożytku publicznego.

Zgodnie natomiast z art. 105 § 1 kodeksu wyborczego, agitacją wyborczą jest publiczne nakłanianie lub zachęcanie, do głosowania w określony sposób lub do głosowania na kandydata określonego komitetu wyborczego.

Do uwzględnienia wniosku konieczne jest wykazanie spełnienia wszystkich przesłanek wynikających z art. 111 § 1 w zw. z art. 105 § 1 kodeksu wyborczego. Konieczne jest więc wykazanie, że uczestnik postępowania rozpowszechnia, na przykład w prasie, informacje dotyczące kandydata w okresie kampanii wyborczej. Następnie niezbędnym jest wykazanie, że rozpowszechniane informacje są nieprawdziwe. Wreszcie należy wykazać, że publikacje te mają na celu zjednywanie zwolenników lub zdyskredytowanie przeciwników, czyli że są formą agitacji wyborczej. Jeżeli którakolwiek z tych przesłanek nie jest spełniona, protest wyborczy nie może zostać uwzględniony.

Budowa zdaniowa art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego świadczy o tym, że mogą tutaj wchodzić w grę materiały wyborcze (w szczególności plakaty, ulotki i hasła (z uwagi na użycie sformułowania "w szczególności" katalog jest tylko przykładowy), a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej (brak katalogu choćby przykładowego, chodzi tylko o to, by była to forma agitacji wyborczej).

Podkreślić należy w tym miejscu, że tryb określony w art. 111 kodeksu wyborczego jest trybem szczególnym. Z uwagi na okres kampanii wyborczej, sprawy w tym trybie są rozpoznawane bardzo szybko, przewidziane są także ograniczenia dla stron, polegające przede wszystkim na bardzo krótkim czasie, jaki strony mają, żeby przygotować się do sprawy. Pociąga to za sobą także faktyczne ograniczenia dowodowe. Ustawa przewiduje nawet możliwość przeprowadzenia rozprawy, a więc i wydania orzeczenia, w przypadku, gdy wnioskodawca lub uczestnik postępowania nie stawią się na rozprawie z powodu usprawiedliwionej nieobecności, czyli na przykład z powodu choroby (art. 111 § 2 kodeksu wyborczego). Jest to znaczne ograniczenie prawa strony, czasem może nawet wiązać się z pozbawieniem strony

prawa do zajęcia jakiegokolwiek stanowiska w sprawie. Ograniczenia te mają na celu maksymalne przyspieszenie rozpoznania protestu wyborczego.

Oznacza to jednocześnie, że przepisy dotyczące „sprawy wyborczej” należy interpretować ściśle. Tym bardziej, że strona, która uważa, że jej prawa zostały naruszone nie jest pozbawiona ochrony swoich praw. Ma bowiem możliwość wytoczenia powództwa, na przykład o ochronę dóbr osobistych czy też o nakazanie zamieszczenia sprostowania lub odpowiedzi w prasie. Sprawy te są jednak rozpoznawane w zwykłym trybie i fakt, że dana wypowiedź została zamieszczona w okresie kampanii wyborczej brany jest pod uwagę w zależności od kontekstu sprawy.

Jednocześnie uznać należy, że agitacja wyborcza może mieć także charakter negatywny, to jest polegać na zniechęcaniu do głosowania na określone osoby czy partie działające przez komitety wyborcze. Mieści się to w szerokim pojęciu głosowania w określony sposób, o jakim mowa w art. 105 § 1 kodeksu wyborczego. Ponadto takie rozumienie przepisu odpowiada potrzebom wynikającym z kształtu kampanii wyborczych, w ramach których znaczna część aktywności skierowana jest na przypisanie przeciwnikom negatywnych zachowań czy właściwości. Przy odmiennym rozumieniu, ochrona w trybie wyborczym przewidziana w art. 111 kodeksu byłaby bardzo niepełna i nie nadawała się do użycia w większości sytuacji.

Nie sposób również pominąć, iż ocena określonych zachowań w kontekście zaliczenia ich do kategorii wymienionych w art. 111 § 1 kodeksu wyborczego w znacznym stopniu musi uwzględniać ich postrzeganie z zewnątrz, a nie tylko intencje autora. Do takiego wniosku prowadzi wzgląd na potrzebę zapewnienia sprawnego, efektywnego instrumentu obronnego na czas kampanii wyborczej, kiedy to nie ma możliwości skorzystania ze zwykłego trybu procesowego zajmującego zbyt wiele czasu.

W ocenie Sądu przedmiotowy artykuł stanowi element agitacji wyborczej w rozumieniu art. 105 § 1 kodeksu wyborczego. Został on napisany w trakcie kampanii wyborczej, nawiązuje do kampanii wyborczej i odwołuje się do kandydowania wnioskodawcy w wyborach. Wypowiedzi są umieszczone co prawda na kanwie mającego nadejść wydarzenia jakim jest przejazd (...) przez Polskę, lecz dotyczą wpływu tegoż wydarzenia na kampanię wyborczą i stają się przyczyną zaprezentowania poglądów wnioskodawcy jako kandydata na Urząd Prezydenta. Należy dodać, iż z wydźwięku artykułu można wywieść wniosek, iż autor powyższych poglądów nie podziela. Są to wypowiedzi, które mają charakter agitacji wyborczej, są umieszczane z uwagi na trwającą kampanię wyborczą, pozostają w związku z aktem wyboru i mają na celu wpływ na wynik głosowania.

Odnosząc się do poszczególnych żądań wnioskodawcy należy podnieść co następuje.

Odnosząc się do pierwszego żądania wniosku, zauważyć należy, iż nie zasługuje na uwzględnienie żądanie o zakazaniu uczestnikom rozpowszechniania w Gazecie (...) w artykule P. L. pt. (...) stanowiącym formę prowadzenia agitacji wyborczej, nieprawdziwych informacji, jakoby G. B. (1) głosił poglądy pożądane z punktu widzenia W. P., prezentuje postawę najbardziej prorosyjskiego polskiego polityka w sprawach zagranicznych, prezentuje postawę użyteczną z punktu widzenia Rosji. Należy bowiem wskazać, iż powyższy artykuł już został rozpowszechniony, zatem żądanie powyższe nie jest możliwe do uwzględnienia z samego faktu dokonania opublikowania artykułu, a wnioskodawca nie wykazał, w jaki inny sposób uczestnik miałby rozpowszechniać wskazane treści.

Oдноśnie wszystkich zaś żądań wnioskodawcy należy podkreślić, iż kwestią podstawową udzielenia ochrony w trybie art. 111 kodeksu wyborczego jest spełnienie przesłanki nieprawdziwości informacji, zawartej w przedmiotowej wypowiedzi. Niezbędne jest wykazanie, że naruszenie dóbr osobistych nastąpiło w wyniku podania nieprawdziwych informacji o kandydacie. Badaniu w trybie wyborczym podlegają jedynie konkretne informacje, które podlegają weryfikacji czy są prawdziwe czy są fałszywe. W postępowaniu w trybie art. 111 kodeksu wyborczego nie podlegają weryfikacji oceny, nawet nieprzychylne i naruszające dobre imię i cześć wnioskodawcy. Zaznaczyć jeszcze raz należy, że ochronie prawnej w trybie wyborczym podlegają tylko roszczenia związane z podaniem nieprawdziwych informacji. Wszelkie komentarze, opinie, krytyka, wnioski, także wyciągnięte zbyt pochopnie, nie mieszczą się w granicach

określenia „nieprawdziwe informacje”, a co za tym idzie nie podlegają ochronie na podstawie art. 111 § 1 kodeksu wyborczego.

W tym miejscu należy również podkreślić, iż badaniu przez Sąd podlega wniosek złożony w formie pisemnej, a niedopuszczalne jest rozszerzenie granic przedmiotowych i podmiotowych wniosku ustnie na rozprawie. G. B. (2) na rozprawie w dniu 28 kwietnia 2015r. wskazał dwa fragmenty artykułu zawierające nieprawdziwe informacje. Wskazał m.in., iż nieprawdziwą informacją zawarta w artykule jest, m.in. iż: „wcześniej B. był wielokrotnie uczestnikiem spotkań organizowanych przez ugrupowanie J. M.”. Zdanie to niewątpliwie informację, fakt mogący podlegać weryfikacji w kategoriach prawdy i fałszu. Jednakże zdaniem Sądu powyższe żądanie wnioskodawcy nie jest sprecyzowaniem wniosku złożonego pisemnie, a rozszerzeniem wniosku o nowy element przedmiotowy i winien być, aby wywołał skutki procesowe, złożony na piśmie, nie zaś ustnie. Nadto winien być doręczony uczestnikom przed rozprawą, aby mieli możliwość odniesienia się do powyższego pisma i ewentualnego zgłoszenia wniosków dowodowych. W związku z powyższym ocenie Sądu podlegał jedynie wniosek o wydanie orzeczenia w trybie wyborczym w formie pisemnej złożony w dniu 27 kwietnia 2015r. i podlegał weryfikacji czy spełnia przesłanki z art. 111 § 1 kodeksu wyborczego.

W ocenie Sądu, już z samego pisma G. B. (1) wszczynającego postępowanie w trybie wyborczym wynika, iż wnioskodawca jest niezadowolony z ocen wyrażonych w przedmiotowym artykule, nie zaś z podanych w nim informacji, czy też cytatów. We wniosku G. B. (1) nie zanegował żadnej informacji. Wskazał jedynie, iż informacje i cytaty są podane wybiórczo, co powoduje wyciągnięcie mylnych wniosków. Tak jak stał się z informacją dotyczącą podawania przez wnioskodawcę jednej z możliwych przyczyn katastrofy Smoleńskiej, G. B. (1) w tym zakresie nie wskazał, iż nie podawał takiej hipotezy, lecz że nie była ona jedyna.

Należy wskazać iż przedmiotowy artykuł obejmuje prezentację stanowiska G. B. (1), w tym w postaci cytatów, zaś prawdziwości samych cytatów wnioskodawca nie neguje. Autor artykułu dokonuje oceny zachowań i poglądów G. B. (1) jako kandydata na Prezydenta, takich jak neutralność w wojnie Rosji z Ukrainą, kontestowania przynależenia Polski do (...), przyczyny katastrofy Smoleńskiej. Powyższe informacje nie były kwestionowane przez wnioskodawcę. W istocie kwestionowana przez wnioskodawcę była dokonana interpretacja powyższych poglądów przez autora artykułu, który upatruje w nich poglądy pożądane z punktu widzenia W. P., będące na rękę kierownictwu Rosji. Artykuł zawiera także ocenę dokonaną przez autora artykułu, iż postawa G. B. (1) ewoluuje ku postawie najbardziej prorosyjskiego polityka J. M.. W konsekwencji artykuł opublikowany obejmuje interpretację cytatów, opinii, poglądów wnioskodawcy, mając charakter publicystyczny. Odnotować należy, że poglądy G. B. (1) powołano w formie omówienia, a w dalszej części artykuł także cytatu. W związku z tym nie pojawiły się tutaj „informacje nieprawdziwe”, o których mowa w art. 111 § 1 kodeksu wyborczego.

Reasumując: żądania wnioskodawcy nie mogły zostać uwzględnione przede wszystkim dlatego, że kwestionowane we wniosku wszczynającym postępowanie wypowiedzi nie zawierają nieprawdziwych informacji, ale są to wypowiedzi ocenne, które nie podlegają weryfikacji w „trybie wyborczym.”

W konsekwencji nie miał znaczenia dla rozstrzygnięcia wniosek G. B. (1) o przesłuchanie jego w charakterze strony na okoliczność treści przedmiotowej publikacji (było to niesporne), nieprawdziwości zawartych w nich twierdzeń i naruszenia dóbr osobistych wnioskodawcy w związku z kampanią wyborczą (gdyż wniosek nie dotyczył informacji lecz oceny).

Mając na uwadze powyższe rozważania faktyczne i prawne, Sąd oddalił wniosek jako niezasadny.

Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji. O kosztach postępowania Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. ustalając wysokość kosztów uczestnika w zakresie wynagrodzenia zawodowego pełnomocnika uczestnika T. S. na podstawie § 11 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez

radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013r., poz. 490) na kwotę 120 złotych oraz na podstawie § 6 pkt 4 powołanego Rozporządzenia na kwotę 1200 zł .